

Raadsvoorstel

portefeuillehouder T.A.F.A. Klomberg	begrotingsprogramma 4. Duurzaamheid	draagt bij aan Global Goal(s) 3, 6, 9, 13, 15 en 18
b en w-vergadering 12 april 2022	agendapunt 4	bijlage(n) ter inzage 1 Startnotitie WTPO 2023-2027
rol raad Ter besluitvorming	soort document Raadsvoorstel en -besluit	
voorbereidende vergadering 17 mei 2022	agendapunt	
raadsvergadering 31 mei 2022	agendapunt	

onderwerp

Startnotitie Watertakenplan Olburgen (WTPO) 2023-2027.

INHOUD VOORSTEL

- 1 Vaststellen Startnotitie WTPO;
- 2 vaststellen verdere procesgang actualisatie WTPO 2023-2027.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?

Om te voldoen aan de wettelijke planverplichtingen.

2 Wat is de aanleiding?

Het huidige Watertakenplan Olburgen (hierna: WTPO) 2018-2022 is in samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Bronckhorst en Doesburg opgesteld. Het is vastgesteld beleid en mede bepalend voor het water-, riolerings- en zuiveringsbeheer. Het huidige beleidskader en de gekoppelde kosten (gemeente-specifiek) hebben een planperiode tot en met 2022, waardoor actualisatie benodigd is. Het actualisatie-proces wordt vanuit het Waterteam Olburgen collectief opgepakt. De uitwerking van de onderdelen zijn gemeente-specifiek. In de Startnotitie WTPO 2023-2027 is een Plan van Aanpak en (beleids)ambities voor de komende planperiode (5 jaar) omschreven, die we vanuit de gemeente Rheden in de actualisatie inbrengen

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Watertakenplan Olburgen 2018-2022 (is het gemeentelijk rioleringsplan (GRP)), welke op grond van de Wet milieubeheer opgesteld wordt.

De gemeente heeft een aantal watertaken, namelijk de zorg voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater, de zorg voor de verwerking van afvloeiend hemelwater en de zorg voor het beperken van de nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Hoe de gemeente deze taken uitvoert of denkt uit te voeren staat in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) – dit is het WTPO – welke op grond van de Wet milieubeheer opgesteld wordt.–

Wanneer de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treedt, worden vele wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, zoals de Wet milieubeheer en de Waterwet, geïntegreerd. Dit houdt in dat de wettelijke planverplichting van het GRP komt te vervallen en niet terugkomt als verplicht programma. Echter bepaalt artikel 3.14 van de Omgevingswet wel dat de gemeente een (onverplicht) gemeentelijk rioleringsprogramma vast kan stellen. De verwachting is dat veel gemeenten een rioleringsprogramma opstellen, aangezien dit de onderbouwing is van de rioolheffing.

Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027

Het doel van deze tijdelijke regeling (Staatscourant nr. 53322, 19 oktober 2020) is door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen, decentrale overheden in staat te stellen tot het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in hun werkregio. Gemeente Rheden werkt samen met de gemeenten Arnhem en Rozendaal, de waterschappen Rijn en IJssel en Rivierenland en de provincie Gelderland in de werkregio Veluwezoom.

Een bijdrage van het Rijk vanuit de tijdelijke impulsregeling betreft maximaal 33% voor uiterlijk in 2027 uitgevoerde, water-gerelateerde maatregelen in projecten. Per werkregio is een bedrag beschikbaar, aan te vragen in de periode van 2021-2023. Voor de werkregio Veluwezoom is dat een totaalbedrag van €1,78 miljoen (incl. BTW). De werkregio Veluwezoom vraagt deze subsidie aan, waarbij Gemeente Rheden voor 2021 een bijdrage van €375.000,00 (incl. BTW) aanvraagt voor het project Oranjebuurt, Dieren. Projecten die voor de volgende aanvraag/aanvragen zijn opgenomen vanuit Rheden zijn de Componistenwijk-Velp (mogelijke samenwerking gemeente Rozendaal) en Vogelplantsoen-Dieren. Binnen de werkregio wordt gezamenlijk beoordeeld hoe we de subsidie kunnen besteden. Bovengenoemde projecten zijn als zodanig binnen de werkregio afgestemd en besloten, en worden opgenomen in het te actualiseren WTPO 2023-2027. Voor de projecten zijn middelen beschikbaar (programma 4, water en riolering), de tijdelijke impulsregeling is een aanvulling.

4 Wat willen wij bereiken?

- 3 Gezondheid en welzijn: een goede gezondheid en welvaart voor alle leeftijden.
- 6 Schoon drinkwater en goede voorzieningen: toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.
- 9 Innovatie en duurzame infrastructuur: aanleggen en onderhouden van veilige, duurzame en betaalbare infrastructuur.
- 13 Klimaatverandering aanpakken: de fysieke leefomgeving toekomstbestendig en aantrekkelijk inrichten (thema's wateroverlast, hitte, droogte, biodiversiteit) en de gevolgen van klimaatverandering te bestrijden.
- 15 Herstel ecosystemen en behoud biodiversiteit: voorkomen van achteruitgang en werken aan behoud (beschermen), herstel van duurzaam gebruik van bijvoorbeeld ecosystemen.
- 18 Samenwerking.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

In samenwerking het Waterteam Olburgen en een externe partij wordt de volgende aanpak voorgesteld: geen rapportage, maar een samenstel van 4 bouwstenen afgestemd op de Omgevingswet:

- 1 visie: bouwsteen ter verwerking in de gemeentelijke Omgevingsvisies;
- 2 regels/plan: bouwsteen ter verwerking in de Omgevingsplannen;
- 3 programma riolering en water voor de periode vanaf 2023;
- 4 kostendekkingsplan voor de delen die uit de rioolheffing worden betaald.

Het kostendekkingsplan is een apart document en bepaalt tezamen met het programma de benodigde rioolheffing.

De uitwerking van de bovengenoemde 4 bouwstenen (WTPO) worden in december 2022 ter vaststelling aan de Raad aangeboden.

Om invulling te geven aan de bovengenoemde onderdelen, worden op diverse momenten, gezamenlijk in de regio (Waterteam Olburgen) dan wel specifiek per gemeente, overleg gevoerd. Dit wordt middels zogenoemde 'bouwteams' vormgegeven, om op de juiste momenten met de juiste (inhoudelijke) specialisten aan tafel te zitten.

Klimaatadaptatie

Door klimaatverandering hebben we onder andere te maken met meer extreme neerslag. Hoe vaak het regent en hoe hard het regent zijn zaken die van invloed zijn voor het functioneren van de riolering. Gezien de klimaatveranderingen komt daardoor meer nadruk te liggen in (beleids)keuzes in het omgaan met hemelwater en grondwater. Hierdoor ligt de focus op een klimaatbestendige* en waterrobuuste* inrichting van de fysieke leefomgeving. Om onze leefomgeving klimaatadaptief in te richten, is integraal werken en samenwerken van belang. In de actualisatie van het WTPO is meer focus op dit onderwerp ten opzichte van de vorige planperiode.

Naast het WTPO en de koppeling met klimaatadaptatie, zijn de volgende onderdelen te benoemen:

- Wateroverlast, verdroging, hittestress beperken en zoveel mogelijk voorkomen. Hierbij ligt de focus op wateroverlast en de hitte;*
- Vanuit het beleidskader klimaatprogramma is de opgave om te werken aan de 7 ambities van het Deltaplan ruimtelijke adaptatie (DPRA).*
- Klimaatadaptatie is een opgave voor iedereen, waarbij draagvlak in de samenleving een voorwaarde is en een lokale aanpak gewenst. De uitwerking ligt bij werkregio's: het is aan de werkregio's om de kwetsbaarheden op de 4 klimaatthema's -hitte, droogte, wateroverlast en -veiligheid- en de daarbij gewenste aanpak vorm te geven in een Regionale Adaptatiestrategie (RAS). Inmiddels heeft de werkregio Veluwezoom, waar Rheden een onderdeel van is, een RAS opgesteld. Deze is in december 2021 door het College vastgesteld en wordt aan de raad ter kennisname aangeboden.*
- Naast het gezamenlijk opstellen van de RAS, wordt via de werkregio Veluwezoom een bijdrage van het Rijk via de 'Tijdelijke impulsregeling Klimaatadaptatie' aangevraagd. Dit is toegelicht onder punt 3.*
- Planmatig & structureel wordt invulling gegeven aan klimaatadaptatie: het is niet de vraag of, maar hoe klimaatadaptatie meegenomen kan worden (omdenken, maatwerk).*
- In de Begroting 2022 is het thema klimaatadaptatie in programma's 2, 3 en 4 benoemd.*

* Definities:

Klimaatbestendig: het zodanig inrichten van de openbare ruimte dat de effecten (weersextremen qua wateroverlast, hitte, droogte en/of overstromingen) van de klimaatverandering opgevangen kunnen worden.

Waterrobuust: het zodanig vormgeven en inrichten van de openbare ruimte, dat de impact van bijvoorbeeld ernstige neerslag zo klein mogelijk blijft.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

Proces

Voor begeleiding van het inhoudelijke proces is een externe partij gevraagd. Deze partij heeft kennis en ervaring met alle betrokken gemeenten en heeft tevens het voorgaande WTPO opgesteld. Gezien voorgaande, kan direct en efficiënt gestart worden aan de voorliggende opdracht.

Voor de begeleiding van het inhoudelijke proces, verwerking van alle input en het opstellen van het WTPO 2023-2027 is een gemeenschappelijk bedrag van €70.000,- exclusief BTW beschikbaar. Op dit moment is €48.000,- exclusief BTW benodigd voor de procesbegeleiding. Het resterende bedrag is aanvullend voor activiteiten gedurende het proces tot en met december 2022.

- Gemeente Doesburg is namens het Waterteam Olburgen opdrachtgever;
- De kosten worden middels een verdeelsleutel tussen de partners in het Waterteam Olburgen verdeeld: 30% per gemeente (€ 21.000,00 exclusief BTW), 10% Waterschap (€ 7.000,00).
- Het budget is reeds beschikbaar vanuit de Begroting 2022 Programma 4, afval, water en milieu.

Gedurende het traject wordt bepaald wat verder benodigd is aan toelichting, media en vormgeving en dergelijk om inwoners, bedrijven en collega's te informeren.

Afschrijvingstermijn & rioolheffing

De genoemde ambities in de Startnotitie zijn naast (extra) investering in klimaatadaptieve maatregelen en een opgavegerichte aanpak, (mogelijke) aanpassing van de afschrijvingstermijn op riolering. Indirect heeft dit invloed op de riolheffing voor de inwoners en bedrijven. In de actualisatie van het WTPO wordt onderzocht en in beeld gebracht wat de financiële gevolgen zijn (op lange en korte termijn) bij het hanteren van een kortere afschrijvingstermijn van de riolering en/of het hanteren van verschillende afschrijvingstermijnen van onderdelen binnen de riolering, bijvoorbeeld klimaatadaptieve maatregelen. In het kostendekkingsplan wordt dit inzichtelijk gemaakt. Daarbij is ons streven om de lastendruk voor inwoners zoveel mogelijk te beperken.

7 Wat zijn de risico's?

Een risico is dat bij realisatietrajecten (op onderdelen) ongepland versnelling of verdieping nodig is en projecten langer kunnen duren dan dat we nu inschatten. Dat vraagt om het herzien van prioriteiten of het opschalen van capaciteit. Daarmee samenhangend kunnen doelstellingen/ambities mogelijk niet behaald worden als hiervoor geen middelen vanuit de gemeentelijke organisatie beschikbaar zijn. Andere mogelijke factoren kunnen zijn participatie, bezuinigingen en/of onvoorziene omstandigheden.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

De gemeente heeft een aantal watertaken (zorgplichten). Hoe de gemeente deze taken uitvoert of denkt uit te voeren staat in het WTPO, wat een wettelijke planverplichting betreft.

Het WTPO wordt geactualiseerd in samenwerking met andere partners in de waterketen, namelijk met gemeente Bronckhorst, Doesburg en Waterschap Rijn en IJssel (Waterteam Olburgen)

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Het nieuw op te stellen WTPO 2023-2027 bestaat uit 4 onderdelen: visie, plan, programma en kostendekking. Het doel is het WTPO juli 2022 gereed te hebben. Aangezien dit proces niet parallel loopt met het gemeente-brede proces van de onderdelen van de omgevingswet, worden de 4 onderdelen van het WTPO eind 2022 aan de raad ter besluitvorming aangeboden.

Gedurende het gehele proces wordt ingezet op tijdige afstemming en communicatie. Naast interne communicatie (informerende, afstemming etc.) ambtelijk, college en raad is externe communicatie van groot belang. Tijdens het traject wordt bepaald wat benodigd is aan toelichting, media en/of vormgeving om onder andere inwoners en bedrijven te informeren en bewustwording te creëren over het Watertakenplan.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Voorstel is om na vaststelling van de actualisatie van het Watertakenplan jaarlijks een terugkoppeling te verzorgen.

De Steeg, 12 april 2022

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Nadja Renkema,
secretaris.